

ciscendi cupiditas tibi exhauriatur; cum ad misericordiam Dei implorandam nullum aptius majusque remedium invenias, quam oblivionem injuriarum, & amorem in eos, qui te aut tuos re aut oratione violarint.

DE SEXTO PRÆCEPTO.

CAPUT VII.

Non mœchaberis.

1. Quò pertineat istud præceptum, quaque ratione à Parochis tractandum sit.

Quoniam viri & uxoris vinculum arctissimum est, & nihil utrique jucundius accidere potest, quam intelligere se mutuo quodam & singulari amore diligere; contra, nihil molestius, quam sentire à se debitum & legitimum amorem alio transferri, rectè quidem atque ordine illam, quæ hominis vitam à cæde tuetur Legem, hæc, quæ de mœchia sive adulterio est, consequitur; ut sanctam illam & honorabilem matrimonii conjunctionem, unde magna charitatis vis existere solet, nemo ullo adulterii scelere violare aut dirimere audeat. Sed tamen in hac ipsa re explicanda cautus admodum sit Parochus, & prudens, & tectis verbis rem commemoret, quæ moderationem potius desiderat, quam orationis copiam. Verendum est enim, ne, dum is latè atque copiosè nimis explicare studet quibus modis homines ab hujus legis præscripto discedant; in illarum rerum, sermonem fortè incidat, unde excitandæ libidinis materia, quam restinguendæ illius ratio emanare solet.

2. Quæ in hoc præcepto jussa comprehendantur. Sed quoniam hoc præcepto multa continentur, quæ præmittenda non sunt; ea suo loco explicabuntur à Parochis. Ejus igitur duplex vis est: altera, quæ disertis verbis adulterium vetatur: altera, quæ eam sententiam inclusam habet, ut animi corporisque castitatem colamus.

3. Quid sub nomine Mœchiæ seu adulterii hic prohibeatur. Ut autem ab eo quod prohibitum est, docendi initium summat; adulterium est legitimi thori injuria, sive alienus sive proprius ille sit. Etenim si maritus cum

Quare post præceptum de homicidio illud ponatur, quod ad adulterium spectat.

De adulterio rectè & moderatè est loquendum.

Quid sit adulterium. Grat. 36. q. 1. c. 2. Cum verò.

cum muliere soluta rem habet, suum ipse thorum violat: si verò solutus vir alienam cognoscat uxorem, adulterii labe thorus alienus inquinatur. Hoc verò adulterii interdicto omnia prohiberi, Divus Ambrosius & Augustinus auctores sunt, quæcumque inhonesta sunt & impudica. In hanc sententiam hæc verba accipienda esse, ex Sacris litteris tum veteris tum novi Testamenti licet colligere. Nam præter adulterium alia libidinis genera apud Moysen puniuntur.

4. Variæ libidinum species, quæ in Scripturis numerantur.

Est Judæ in a Genesi judicium in nurum suam: est præclara illa in b Deuteronomio Moysis lex, ne de filiabus Israël ulla esset meretrix: extat præterea Tobix ad filium ejusmodi adhortatio: c Attende tibi fili mi ab omni fornicatione. Ecclesiasticus item, d Erubescite, inquit, à respectu mulieris fornicariæ: in Evangelio etiam Christus Dominus inquit, e de corde exire adulteria & fornicationes, quæ coinquant hominem. Apostolus verò Paulus hoc vitium sæpè multis gravissimisque verbis detestatur: f Hæc est, ait, voluntas Dei sanctificatio vestra, ut absineatis vos à fornicatione; & g Fugite fornicationem, & h Ne commisceamini fornicariis: & i Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis: & k Neque fornicarii, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores Regnum Dei possidebunt.

5. Cur præcipue in hoc Præcepto adulterii sit facta mentio.

Præcipue verò ob eam rem adulterium disertè vetitum est, quia præter turpitudinem, quæ illi cum aliis intemperantiæ generibus communis est, injustitiæ quoque peccatum non solum in proximum, sed etiam in civilem societatem adjunctum habet. Est illud item certum qui se à cæterarum libidinum intemperantia non abstinere, eum ad hanc, quæ adulterii est, incontinentiam facile labi. Quare hoc adulterii interdicto facilè intelligimus, omne impuritatis & impudicitæ genus, quo polluitur corpus, prohiberi. Immo verò omnem intimam animi libidinem hoc præcepto vetitam esse, tum ipsius legis vis significat, quam spiritualem esse constat; tum Christus Dominus docuit illis verbis: l Audistis, quia dictum est antiquis, Non mœchaberis: ego autem dico vobis, quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mœchatus est eam in corde suo. Hæc sunt, quæ fidelibus publicè tradenda duximus; si tamen ea addantur, quæ à Sancta Tridentina Synodo in adulteros, & eos, qui scorta & pellices alunt, decreta sunt,

Hoc præcepto omnem impuram libidinem prohiberi.

D. Amb. lib. 1. Offic. cap. 50. in fine. D. Aug. q. 71. super Exod.

D. Thom. in 2. 2. q. 152. art. 1.

a Gen. 38. 14.

b Deut. 23. 16.

c Tob. 4. 13.

d Eccl. 41. 25.

e Matth. 15. 19.

f 1. Thes. 4. 3.

g 1. Cor. 6. 18.

h 1. Cor. 5. 9.

i Eph. 5. 3.

k 1. Cor. 6. 9.

Cur Legislator omnem impuram libidinem prohibiturus, peculiariter adulterii meminerit.

Voluntas pro facto hic habetur.

l Matth. 5. 28. 29. Trid. Syn. sess. 24. & 8. de Ref.

sunt; prætermisiss multis aliis ac variis impudicitia & libidinis generibus, de quibus privatim unusquisque à Parocho admonendus erit, ut temporis & personarum ratio postulabit. Sequitur nunc, ut ea explicentur quæ jubendi vim habet.

6. *Quid præter ea quæ prohibentur, hic necessario observandum præscribitur.*

Docendi igitur sunt fideles ac vehementer hortandi, ut pudicitiam & continentiam omni studio colant, a mundentque se ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. In primis autem admonendi sunt, quamvis castitatis virtus in eorum hominum genere magis eluceat, qui pulcherrimum illud ac planè divinum virginitatis propositum sanctè & religiosè colunt, tamen iis etiam convenire, qui vel cælibem vitam agunt, vel matrimonio juncti, à vetita libidine puros se & integros servant.

7. *Quæ sint potissimum cogitanda volenti libidines suas edomare.*

Quoniam verò multa à Sanctis Patribus tradita sunt, quibus docemur domitas habere libidines, & coercere voluptates, ea Parochus studeat populo accuratè exponere, atque in hac tractatione diligentissimè versetur. Hæc autem ejusmodi sunt, partim quæ in cogitatione consistunt, partim quæ in actione. Quod in cogitatione remedium positum est, id in eo maximè versatur, ut intelligamus, quanta sit hujus peccati turpido & pernicies, qua cognita facilior fiet ejus detestandi ratio. Perniciosum verò scelus esse intelligi ex eo potest, quoniam propter hoc b peccatum à Dei Regno pelluntur atque exterminantur homines, quod malorum omnium ultimum est.

Et hæc quidem calamitas omnium scelerum communis est. Illud autem hujus peccati proprium, quod qui fornicantur, in sua ipsi corpora peccare dicuntur, ex sententia Apostoli scribentis: *c Fugite fornicationem: omne enim peccatum, quodcumque fecerit homo, extra corpus est; qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.* Quod ob eam causam dictum est, quoniam illud injuriosè tractat, cum ejus violat sanctitatem. Qua de re ad Thessalonicenses ita Divus Paulus: *d Hæc est enim inquit, voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut abstinatis vos à fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderii, sicut & gentes, quæ ignorant Deum.*

Deinde, id quod scelestius est, si homo Christianus meretrici turpiter se dedat, membra, quæ Christi sunt,

ei,

ea meretricis facit. Ita enim Divus Paulus ait: *Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? absit. An nescitis, quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Est præterea homo Christianus, ut idem testatur, b Templum Spiritus Sancti: quod violare nihil aliud est, nisi ab eo Spiritum Sanctum ejicere.*

8. *Quibus rationibus adulterii enormitatem intelligere liceat.*

In adulterii autem scelere magna inest iniquitas. Si enim, ut vult Apostolus, c qui Matrimonio juncti sunt, ita eorum alter alterius potestati mancipatus est, ut neuter sui corporis potestatem jusque habeat, sed mutuo quodam sint inter se quasi servitutis vinculo ita devincti, ut vir ad uxoris voluntatem, contraque uxor ad viri nutum voluntatemque se accomodare debeat: certè si alteruter corpus suum, quod est alieni juris, ab eo, cui illud adstrictum est, disjungit, is admodum iniquus erat & nefarius. Et quoniam infamiae metus, & ad ea, quæ jussa sunt, vehementer incitat homines, & à vetitis magnoperè deterret, docebit Parochus adulterium hominibus insignem turpitudinis notam inurere. Nam Sacris litteris ita proditum est: *d Qui adulter est, propter cordis inopiam, perdet animam suam: turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur.* Verùm hujus sceleris magnitudo ea supplicii severitate facilè perspicitur potest. Adulteri enim e Lege à Domino in veteri Testamento præscripta obruebantur lapidibus.

9. *Cujusmodi pœnæ impuras libidines ferè consequi soleant.*

Quin etiam ob unius libidinem, non solum qui scelus admisit, sed universa interdum civitas, f ut de Sichi-
mitis legimus, deleta est. Multa divinæ animadversionis exempla in Sacris litteris prodita sunt, quæ ad deterrendos à nefaria libidine homines Parochus colligere poterit; g ut Sodomæ & reliquarum finitimarum urbium interitus; h Israëlitarum, qui fornicati sunt cum filiabus Moab in deserto, supplicium; i Benjamitarum delictio. Qui verò mortem effugiunt, intolerabiles tamen dolores ac pœnarum cruciatus, quibus sæpè plectuntur, non effugiunt. Nam mente cæci, (quæ pœna gravissima est) ita fiunt, ut neque Dei, neque famæ, neque dignitatis, neque filiorum denique vitæque suæ rationem habeant, hocque pacto adeo nequam & inutiles fiunt, ut nihil grave committi eis debeat, & ad nullum ferè officii munus idonei sint. Hujus rei exempla à Davide & Salomone petere nobis licet: k quorum alter postquam adulteratus est, repentè sui dissimilimus, ex mitissimo crudelis ex-

Y

ti-

a 1. Cor. 6. 45.

Quarta ratio,
b 1. Cor. 6. 17.

c 1. Cor. 7. 4.

Quod suum non est,
alteri tradit adulter.

Turpitudinis nota mi-
nuit adulterium.

d Prov. 6. 32. 33.

Joan. 8. 5.

Adulteri lapidibus ob-
ruendi.

Trid Syn. sess. 24.
Decreto de Reformatione
matrimonii, caput 8.

e Lev. 10. 10.

Ob libidinem integra
civitas dele ur.

f Genesis 34. 25. 26.

g Pentapoleas regia Tab-
sobetur.

h Gene is 19. 24.

i Num. 25. 4.

j Judic. 12. per to-
tum.

Israelitæ in deserto
trucidantur.

Benjamite propè de-
lentur.

Homines mente ob-
ceccantur, & ad omnia
ine, ti effi iantur.

k 1. Reg. 11. & 11.
per totum.

Castitas unicuique pro
diversitate status neces-
sario servanda.

a 1. Cor. 7. 1.

Castitas in triplici ho-
minum genere invenit-
tur: Vide Tril. Synod.
sess. 24. de Matrim. c. 9.
& sess. 25. de Regulari-
bus cap. 1.

Castitatis ratio in eo
consistit ut quis à veri-
ta libidine se purum &
integrum servet.

Quibus cogitationibus
remedium adversus libi-
dines sit querendum;
quamque perniciosa sit
libido.

Prima ratio.

b 1. Cor. 6. 9.

Apoc. 22. 14.

Gal. 5. 19. 20.

Secundo.

c 1. Cor. 6. 18.

d 1. Thes. 4. 3. 4. 5.

Tertia ratio.

titit, ut Uriam optimè de se meritum morti obtulerit: *a* alter cum se totum in mulierum libidinem profudisset, ita à veri Dei religione sese avertit, ut alienos Deos sequeretur. *b* *Auferi* igitur, ut Oseas dixit, *hoc peccatum cor hominis, sæpèque excæcat*. Nunc ad ea remedia veniamus, quæ in actione consistunt.

10. *Quibus modis homines ad libidinem incitentur, quos illi evitare præcipi debent.*

Quorum primum illud est, ut otium maximè fugiamus, in quo Sodomitæ homines, *c* ut est apud Ezechielem, cum hebescerent, in spurcissimum illud nefariæ libidinis scelus præcipites lapsi sunt.

Deinde crapula magnoperè est vitanda; *d* *Saturavi eos*, inquit Propheta, *& machati sunt*; quoniam venter expletus & saturatus libidinem parit. Hoc ipsum illis verbis Dominus significavit: *a* *Attendite vobis, ne fortè graventur corda vestra in crapula & ebrietate*: hoc item Apostolus: *f* *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria.*

Sed maxime animus ad libidinem oculis inflammari solet: quo pertinet illa Christi Domini sententia: *g* *Si oculus tuus scandalizat te, erue eum & projice abs te*. Multæ præterea sunt Prophetarum de eadem re voces; ut est apud Job: *h* *Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine*. Sunt multa denique ac penè innumerabilia exempla malorum, quæ ex oculorum aspectu ortum habuerunt. Sic *i* David, *k* sic Rex Sichem peccavit, *l* hocque item pacto senes illi Susannæ calumniatores deliquerunt.

11. *Mulierum exquisitus ornatus sermonesque obsceni, & alia luxuriæ incitamenta fugienda.*

Elegantior item ornatus, quo oculorum sensus valdè excitatur, occasionem libidini non parvam sæpè præbet: ideoque Ecclesiasticus monet: *m* *Averte faciem tuam à muliere compta*. Cum igitur mulieres in nimio ornatus studio versentur, non alienum erit, si Parochus aliquam in eo diligentiam adhibeat, ut eas interdum moneat, objurgetque verbis, quæ de hoc genere gravissima Apostolus Petrus ita protulit: *n* *Mulierum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus*. Divus Paulus item, *o* *non tortis, inquit, crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa*. Multæ enim auro & margaritis adornatæ, ornamenta mentis corporis perdiderunt.

Hoc autem libidinis incitamentum, quod è vestium exquisito ornatu existere solet, alterum sequitur, quod

est

est turpis obscenique sermonis. Nam verborum obscenitate, quasi face quadam subjecta, adolescentum animi incenduntur: *a* *Corrumpunt enim mores bonos colloquia mala*, inquit Apostolus.

Hocque ipsum cum maximè efficiant delicatiores & molliores cantus ac saltationes; ab iis quoque diligenter cavendum est.

Quo in genere numerantur item libri obscenè & amatorie scripti; qui ita vitandi sunt, ut imagines, quæ aliquam turpitudinis speciem præferunt; cum ad turpes rerum illecebras, inflammandosque adolescentum animos vis in illis sit maxima. Sed Parochus in primis curet, ut quæ de aliis à sacrosancto Tridentino Concilio piè religiosèque constituta sunt, eo sanctissimè serventur. Hæc verò omnia, quæ commemorata jam sunt, sit magno adhibito studio curaque vitentur, omnis ferè libidinis materia tollitur.

12. *Confessionis & Eucharistiæ & piarum rerum usus ad castitatem consequendam, est necessarius.*

Sed ad illius vim opprimendam maximè valet frequens confessionis & Eucharistiæ usus, tum assiduæ ac piæ quædam ad Deum preces, cum elemosynis atque jejuniis conjunctæ. Est enim castitas donum Dei, quod rectè petentibus non denegat; nec patitur nos tentari supra id quod possumus.

13. *Corpus castitatem sectanti domandum.*

Corpus autem non jejuniis modò, & iis præsertim, quæ Sancta Ecclesia instituit, sed vigiliis etiam, piis peregrinationibus, atque aliis afflictationum generibus exercendum est, sensuumque appetitiones reprimendæ. In his enim atque aliis hujusmodi rebus maximè cernitur temperantiæ virtus. In quam sententiam ad Corinthios ita Divus Paulus scribit: *b* *Omnis, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere: & illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam; & paulò post: Castigo, inquit, corpus meum, & in servitutem redigo, ne fortè cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar: & alio loco; c* *Carnis curam ne feceritis in desideriis.*

Ye

DE

a 3. Reg. 11. per totum.

b Osee 4.

De remediis libidinum in actione consistentibus.

Otia fugienda.

Crapula vitanda.

c Ezech. 16.

d Jer. c. 7.

Vide Hier. de Custodia virg. ep. 22. 34.

Luca 21. 34.

Roma 13. 13.

f Eph. 5. 18.

Obtutus.

g Matth. 5. 29. & 18.

h Marci 9. 47.

i Job 31. 1.

j Thess. 3. 5.

k Eccl. 9. 5.

l 2. Reg. 11.

m Genesis 32. 2.

n Dan. 13. 8.

Ornatus elegans & exquisitus.

Isai 7.

o Eccl. 9. 8.

p 1. Pet. 3. 1.

q 1. Tim. 2. 9.

Obscenus sermo.

a 1. Cor. 15. 33.

Saltationes & cantus molliores.

Libri obsceni. Imagines fœdæ.

Trid. Syn. sess. 25. in Decreto de sanct. imaginibus.

Castitas rectè petentibus non negatur.

Matth. 19. 12.

Greg. Naz. orat. 31. caput 8. in fine.

1. Cor. 10. 13.

b 1. Cor. 9. 24.

Ibidem 27.

c Rom. 13. 14.